

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยยาง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้พิจารณาวางโครงการจัดหาน้ำสนับสนุนโครงการ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาทดลองงานพัฒนาการเกษตรด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสมสำหรับเป็นตัวอย่างให้ราษฎรนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองต่อไป และได้พระราชทานพระราชดำริให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ เป็นศูนย์ให้บริการในด้านเทคนิคและ วิชาการที่ครบวงจร เพื่อให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการค้นคว้า ทดลอง วิจัย ในสภาพแวดล้อมของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างต่อเนื่อง และได้นำผลสำเร็จไปขยายผลให้กับเกษตรกรและประชาชนทั่วไป โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ มีผลการดำเนินงานในภาพรวม ดังนี้

๑. พิพิธภัณฑธรรมชาติที่มีชีวิต

ดำเนินงานในลักษณะสาธิตการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบ อาชีพของราษฎรในท้องถิ่นและสอดคล้องกับภูมิสังคม โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

๑.๑ ด้านวิชาการ ดำเนินการศึกษา ทดลอง วิจัย จำนวน ๙ เรื่อง ประกอบด้วย โครงการต่อเนื่อง จำนวน ๒ เรื่อง และโครงการใหม่ จำนวน ๗ เรื่อง ซึ่งผลจากการศึกษาดังกล่าว จะถูกนำไปต่อยอดและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ประชาชน

การสำรวจความหลากหลายของเห็ดป่า
ในพื้นที่ป่าของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ

การศึกษาสายพันธุ์ข้าวภูพาน ๑
ซึ่งมีลำต้นแข็งแรงและให้ผลผลิตสูง

๑.๒ ด้านสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงป้ายสื่อความหมาย จำนวน ๔๔ ป้าย บำรุงรักษาเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ป้องกันรักษาป่าไม้พื้นที่ ๑๖,๔๕๓ ไร่ สำรวจและบันทึกพิกัด GPS เพื่อจัดทำรหัสประจำต้นไม้ ปลูกรักษา และขยายพันธุ์พืชชนิดต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืน

ปรับปรุงซ่อมแซมป้ายสื่อความหมาย
ตามเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ
ระยะทาง ๓ กิโลเมตร

ผลิตกล้าไม้กินได้ ไม่ใช่สอย ไม้เศรษฐกิจ
จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ กล้า

๑.๓ ด้านอาชีพ สาธิตตัวอย่างความสำเร็จในด้านเกษตรกรรมที่หลากหลาย ให้ผลผลิตและผลตอบแทนสูง สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม

สาธิตการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ชาโรเลย์

สาธิตการทำเกษตรผสมผสาน

ประชาชนทั่วไปเข้ามาศึกษาดูงานตลอดทั้งปี

คณะนักการทูตและเจ้าหน้าที่จากประเทศ
ในภูมิภาคแอฟริกา ศึกษาดูงาน

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ มีเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา องค์กรต่าง ๆ ประชาชนทั่วไป และชาวต่างชาติให้ความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมศึกษาดูงาน รวมจำนวน ๙๗,๙๖๗ คน

๒. ระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว

ดำเนินการเผยแพร่ขยายผลแบบเบ็ดเสร็จ เกษตรกรสามารถรับบริการต่าง ๆ ได้อย่างครบวงจร ตั้งแต่เรื่องดิน พืช สัตว์ ไปจนถึงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยจัดเป็นหลักสูตรต่าง ๆ ให้เกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรม โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมรวมจำนวน ๖,๔๒๕ คน

ฝึกอบรมการปลูกพืชไร้พันธุ์ดี

ฝึกอบรมการผลิตผ้าใยธรรมชาติ

ฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร

ขยายผลโดยการจัดกิจกรรมตามชุมชนต่างๆ จำนวน ๙ ครั้ง (ในภาพ : ที่ว่าการอำเภอต่างอย)

๓. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

จัดนิทรรศการและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับพระราชดำริด้านการพัฒนา และการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาฯ ในวาระต่าง ๆ

นิทรรศการ “ล้านเกล้าชาวไทย สติในดวงใจนิรันดร์” ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ

นิทรรศการ “ดวงใจราษฎร์ ปรารถนาแห่งน้ำ” ณ บริเวณพระลานพระราชวังดุสิต

๔. การสนับสนุนช่วยเหลือในเหตุการณ์น้ำท่วมจังหวัดสกลนคร

๔.๑ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ได้ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการปลูกหญ้าแฝกบริเวณโดยรอบเหนือขอบอ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้น ตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ความยาวรวมประมาณ ๔,๐๐๐ เมตร โดยใช้กล้าหญ้าแฝกรวมกว่า ๑๐๐,๐๐๐ กกล้า เพื่อป้องกันการพังทลายของดินและป้องกันตะกอนดินไหลลงอ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้น

๔.๒ จัดกิจกรรมการตกกล้าแปลงรวม เพื่อผลิตกล้าข้าวพันธุ์สกลนครแจกจ่ายให้ราษฎรบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้นที่ได้รับผลกระทบ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว รวม ๒,๐๐๐ กิโลกรัม พันธุ์ปลา ๘๓,๐๐๐ ตัว ไม้ดำภูพาน ๑๘๐ ตัว กิ่งพันธุ์มะนาว ชูดยาสมุนไพรพื้นบ้าน ตลอดจนจัดฝึกอบรมอาชีพการเพาะเห็ด ให้แก่ราษฎร จำนวน ๑๒๐ คน เพื่อเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพอีกทางหนึ่งด้วย

การปลูกหญ้าแฝกรอบอ่างเก็บน้ำห้วยทรายขมิ้น

กิจกรรมการตกกล้าแปลงรวม

